

THE COMPANY "DEL a.s." (CZECH REPUBLIC)
NES NOVA DUBNICA sro (SLOVAK REPUBLIC)
UNIVERSITY OF MALAYSIA PAHANG (MALAYSIA)
UNIVERSIDAD NACIONAL AUTÓNOMA DE MÉXICO (MÉXICO)

DEVELOPMENT STRATEGIEST FOR MODERN EDUCATION AND SCIENCE

MATERIALS
OF THE III INTERNATIONAL RESEARCH
AND PRACTICAL INTERNET CONFERENCE

February, 28, 2022

Zdar nad Sazavou, 2022

DEL a.s.

DEL a.s. Strojírenská 38, 591 01 Žďár nad Sázavou, CZECH REPUBLIC

Materials of the III International research and practical internet conference "Development strategiest for modern education and science", – 2022.

ISBN 978-966-8796-15-7

Development strategiest for modern education and science : Materials of the III International research and practical internet conference (February, 28, 2022) : collection of abstracts // for the general ed. Ph.D Sergii Onyshchenko. – Zdar nad Sazavou : "DEL a.s.", 2022. – 66 s.

The collection includes materials of the III International Research and Practical Internet Conference "Development strategiest for modern education and science". The materials of the collection will be useful for researchers, scientists, graduate students, researchers, teachers, students

The author is responsible for the content of the articles and the correctness of the citation.

© Authors, 2022

© DEL a.s., 2022

ЗМІСТ

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ. ЕКОЛОГІЯ.

Вітер Н.Г.

Особливості розповсюдження ентомофауни у полежахисних лісосмугах 5

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКА

Shahoian Svitlana

Some Issues of Charity Practiced by Companies and Organizations In Transitive Economies Of Ukraine, Turkey, Lithuania And Poland 8

Пашкевич М.С., Лі Гуаньнань

Соціальна відповідальність підприємств як основа соціалізації та сталого розвитку регіонів 11

Петько С.М.

Основні проблемні питання торговельно-інвестиційних відносин між Україною та Республікою Корея 14

ІСТОРИЧНІ ТА ЮРИДИЧНІ НАУКИ

Коваль О.С.

Економічні права поміщиків Лівобережної України наприкінці XVIII – в першій половині XIX століття 17

ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ

Shamsutdynova Mariam- Sofiia, Bezkorovaina Olha

Approaches to Studying English in the Context of Intercultural Integration 20

Горецька О.В.

Формування лідерського потенціалу майбутніх психологів 24

Онищенко С.В.

Місце дисциплін енергетичного циклу у формуванні професійної компетентності студентів енергетичних спеціальностей 27

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Tulashvili Yuriy, Lukianchuk Iurii

Educational Software for Inclusive Education 31

Залецька І.О., Боровський Д.В., Федина Н.В.

Криптовалюта – основна валюта майбутнього 34

ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

Болтоматіс Д.В., Цапенко Л.М., Лаговська Н.Г.

Створення здоров'язбережувального освітнього середовища як засіб формування культури здоров'я студентів 37

Пелипась Д.С.

Календар спортивно-патріотичних заходів для студентів фізкультурних ЗВО 40

Струк Б.І., Гончарук В.В., Павлова Н.В.

Формування позитивного ставлення студентів технологічних спеціальностей до здоров'язбережувальної діяльності 43

Халайджі С.В., Федорченко О.Р., Ревегук К.В.

Дослідження суб'єктивного стану здоров'я як мотивація студентів на здоров'язбереження 46

Чекмарьова Н.Г., Хаджинов В.А.

Здоров'я, здоровий спосіб життя і фізичне виховання студентів 50

ФІЛОЛОГІЯ І ЖУРНАЛІСТИКА

Акіншина І.М.

Викриття тоталітаризму 30-40-х рр. пресою Донбасу періоду німецько-фашистської окупації 53

Овсієнко Л.М.

Термінологія: розмежування визначень 56

Шупічук Дарія, Безкоровайна Ольга

Використання інформаційних технологій у формуванні мовленнєвої діяльності 61

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

Мейш Ю.А., Лебедь В.В., Майбородина Н.В., Герасименко В.А.

Математическое моделирование линейной многофакторной модели грузовых перевозок в международном сообщении 64

ТЕРМІНОЛОГІЯ: РОЗМЕЖУВАННЯ ВИЗНАЧЕНЬ

Овсієнко Людмила Миколаївна

доктор педагогічних наук, доцент

професор кафедри української мови Інституту філології

Київського університету імені Бориса Грінченка

У публікації мова йде про різноаспектні підходи до визначення термінології. Авторка зазначає, що терміни та термінології є необхідним інструментарієм для формування наукових теорій, законів, положень і репрезентуються як невід'ємні складники науки й техніки. Оволодіння термінологією є основною проблемою у процесі опанування будь-яким науковим знанням, тому що термінологічні одиниці відіграють важливу роль у професійній і науковій комунікації. Справді, фахівець, який працює в певній сфері людської діяльності, не зможе повноцінно реалізувати свої можливості, не опанувавши термінологію. Неточність науково-технічної термінології призводить до великих труднощів як у господарській діяльності, так і в діяльності навчальній, що пов'язана із засвоєнням тієї або тієї спеціальної дисципліни.

Усі визначення термінології можна об'єднати у дві групи за такими аспектами: сукупність терміноелементів, понять і назв; вчення про терміноелементи, поняття і назви.

Основні думки про термінологію як сукупність термінів А. Суперанська, Н. Подольська, Н. Васильєва класифікують наступним чином:

1. Термінологія – складник лексики літературної мови. Прихильники цієї позиції доводять походження низки термінів від слів літературної мови й можливість уведення в їх перелік термінів [12, с. 17]. Такої думки дотримується О. Макшанцева, яка зазначає, що термінологія – це «ще одна підсистема всередині загальної лексичної системи мови; підсистема найчисельніша, адже поділяється на підсистеми за тематичними ознаками» [6, с. 8]. І. Чіронова пропонує кілька дефініцій термінології: слова і словесні комплекси, співвідносні з поняттями конкретної науки, що вступають у системні відношення з іншими подібними словами і словесними комплексами, утворюючи разом з ними в кожному випадку особливу замкнену систему; сукупність взаємообумовлених лексичних одиниць, що слугують для позначення понять будь-якої галузі людського знання, які, своєю чергою, утворюють систему її понять; сукупність термінів, лексичних одиниць певної мови для спеціальних цілей, що позначає їх загальне (конкретне або абстрактне) поняття [14].

У запропонованих визначеннях простежується системність. Але, як зазначає Г. Снетова, вона притаманна й лексиці літературної мови, тому ми переконані, що ці визначення стосуються саме означеної позиції. А. Реформатський з приводу системності літературної лексики зазначає «... як і будь-яка сходинка мовної структури, лексика є системою, однак саме в лексиці встановити її найскладніше, адже «факти» словника незліченні й дуже узагальнені; це залежить від того, що лексика – найбільш конкретний пласт мови, а чим менш формальна абстракція,

тим важче зрозуміти її як систему [11, с. 139]. Загалом формування термінології в тій чи тій галузі знань залежить від свідомих зусиль людей, що розвивають її. У цьому і полягає системність термінології, яку визначають за галузями знань.

Літературна лексика є основою, без якої не можливе спілкування на будь-якому рівні [10]. Комунікативна діяльність людини безпосередньо пов'язана з її фаховою сферою і є невід'ємним складником останньої, що й визначає особливості процесів номінації [15, с. 104].

Літературна мова – це оброблена форма загальнонародної мови, що сприймається її носіями як взірцева. У ній є низка функційних стилів, з-поміж яких виокремлюють науковий, офіційно-діловий, художній, публіцистичний і розмовний [7]. Літературна лексика й термінологія тісно пов'язані, адже одні й ті ж слова можуть бути складниками термінології, і в той же час функціонувати в літературній мові. Про це свідчать такі процеси, як термінологізація і детермінологізація. Наприклад, слово *window*, з одного боку, є терміном будівництва, а з іншого, – словом, яке використовують у художній літературі (наприклад, назва твору «*The open window*» by Saki (H.H. Munro)). Ним же послуговуються працівники засобів масової інформації для висвітлення новин, наприклад: «*teenagers throw the wheel out of the window and killed a man*».

І. Чіронова узагальнила визначення і виокремила ознаки цього лексичного пласту, до яких відносить: приналежність до певній галузі знань; належність до замкненої і чітко організованої системи в межах відповідної галузі знань; співвіднесеність з певним поняттям. Слідом за Р. Кобріною і Б. Головіним, дослідниця пропонує розглядати термінологію в системі загальноновживаної мови, оскільки одні й ті ж лексичні одиниці досить часто одночасно можуть бути як термінами, так і загальноновживаними словами [14]. Т. Данькова розуміє під термінологією сукупність термінів, що утворилася в процесі зародження і розвитку певної наукової галузі та слугує для вираження спеціальних понять, а також називання типових об'єктів означеної сфери [3, с. 10]. Однак ми вважаємо, що розвивається не тільки термінологія, разом з нею збагачується і загальноновживана лексика, оскільки ці прошарки тісно корелюють один з одним.

2. Термінологія утворює автономний розділ лексики національної мови, що має дуже мало спільного з літературною мовою. Прихильники цієї думки наголошують на виокремленні термінології як самостійної ланки зі своїми закономірностями, які не завжди узгоджуються з нормами літературної мови [13, с. 81]. Означеної теорії дотримується Ю. Комарова, яка стверджує, що термінологія в цілому належить до тих інтегральних чинників, які дозволяють створювати єдиний інформаційний (науково-технічний, освітній, економічний тощо) простір, оскільки саме вона забезпечує інформаційне взаєморозуміння і взаємообмін на національному та міжнаціональному рівнях, сумісність законодавчих, правових і нормативних документів. Однак варто враховувати й те, що для передавання фахової інформації вкрай необхідні нейтральні у стилістичному розумінні прошарки лексики, які мають іншу функційну специфіку в межах мови науки [4, с. 44].

О. Алешанська зазначає, що термінологія (як сукупність термінів) утворює автономний пласт будь-якої національної мови, тісно пов'язаний з професійною

діяльністю [1, с. 44]. С. Меркель наголошує, що останнім часом з'явилися дослідження, у яких характеризують термінологію різних галузей знань у цілому як частину мовного матеріалу, що засвідчує становлення термінознавства як науки [8, с. 5].

А. Суперанська, Н. Подольська, Н. Васильєва відзначають, що термінологія є замкненим словниковим контекстом, межі якого обумовлені певною соціальною організацією дійсності; на відміну від повсякденної лексики, вона має соціально-обов'язковий характер і є автономним розділом. Таким чином дослідники відкидають концепцію термінології як складника літературної мови [12, с. 82].

3. *Термінологія – взагалі не мова, а система штучно створених знаків.* Послідовники цієї думки вважають, що терміни утворюються і функціонують у штучно створених умовах, що суперечать умовам природної мови, і не можуть розглядатися як звичайні слова [13, с. 83]. Такої позиції дотримується В. Лейчик, який вважає її стихійно сформованою сукупністю термінів [5, с. 106]. Н. Гвішиані, досліджуючи метамову, зазначає, що термінологія включає вивчення умовно прийнятої семасіологічної системи, а не природної людської мови, яку довільно використовують для цілей комунікації: «... пізнання за допомогою відчуттів є первинним; воно – джерело всіх знань. Однак це всього лише одна з форм або аспектів процесу пізнання. Інший аспект полягає в раціональному пізнанні, яке трансформує матеріал відчуттів і засноване на утворенні найзагальніших понять. Ці поняття можуть бути корисними для подальшого розвитку науки тільки тоді, коли за ними закріплюються певні слова або словосполучення. Тобто, отримані наукові результати не можуть стати надбанням людства до тих пір, поки думки не досягли такого рівня абстракції, на якому можливе поєднання новоутвореного поняття з певним символом або знаком» [2, с. 7].

Таким чином, для формування наукового знання виокремлюють два напрямки: чуттєве пізнання і раціональне, до того ж у цьому процесі термінологія є завершальним етапом будь-якого наукового дослідження і штучною надбудовою над лексичною системою мови, що розвивається природним шляхом.

Із проаналізованих трактувань можна зробити висновок, – більшість дослідників дотримуються думки про те, що термінологія утворює автономний розділ лексики і пропонують розглядати її як окрему науку. Термінологія є сукупністю термінів, незалежним пластом будь-якої національної мови та тісно корелює з фаховою діяльністю людини. За допомогою термінів у кожній галузі знань, науки, техніки формуються свої системи, взаємопов'язані, першою чергою, понятійними кореляціями професійного знання, які прагнуть висловити ці знання за допомогою мовних засобів: «... майже кожен крок у науці пов'язаний з утворенням або уточненням термінів. Звичайні слова мають вільне вживання і нечіткість значення, так як буденне знання не є досить точним, і загальна мова пристосовується до такого знання. Коли наші знання стають абсолютно точними, виникає потреба чіткої мови, де кожен термін має фіксоване значення. Такою мовою науки стає завдяки вживанню термінів» [12, с. 19]. Саме на цьому етапі розвитку наукового знання або предметної області і затребувана термінологія.

У своєму дослідженні за основу ми взяли визначення термінології як замкненого словникового контексту, яким можуть послуговуватися тільки представники певної сфери людської діяльності (означена термінологія галузі зрозуміла тільки їм), оскільки вважаємо, що оволодіння термінологією – одна з найважливіших умов повноцінного функціонування в певній сфері людської діяльності. Так, В. Раскін з цього приводу зазначає: «... фахова мова є не зовсім зрозумілою пересічному мовцеві; для її засвоєння необхідно спеціальне навчання, і тому її носії ставляться до неї більш свідомо...» [10, с. 47].

Отже, терміни та термінології є необхідним інструментарієм для формування наукових теорій, законів, положень і репрезентуються як невід'ємні складники науки й техніки. Оволодіння термінологією є основною проблемою у процесі опанування будь-яким науковим знанням, тому що термінологічні одиниці відіграють важливу роль у професійній і науковій комунікації. Справді, фахівець, який працює в певній сфері людської діяльності, не зможе повноцінно реалізувати свої можливості, не опанувавши термінологію. Неточність науково-технічної термінології призводить до великих труднощів як у господарській діяльності, так і в діяльності навчальній, що пов'язана із засвоєнням тієї або тієї спеціальної дисципліни.

Список використаних джерел

1. Алешанская Е. Современный американский музыкальный термин: дис. канд. филол. наук: 10.02.04. Нижний Новгород, 2008. 174 с.
2. Гвишиани Н. Язык научного общения: вопросы методологии. Москва: Издательство ЛКИ, 2008. 280 с.
3. Данькова Т. Русская терминология растениеводства: история становления и современное состояние: автореф. дис. док. филол. наук: 10.02.01. Воронеж, 2010. 44 с.
4. Комарова Ю. К проблеме структурно-содержательного описания терминологии языка науки (на материале терминологии английской системы образования). Филология и человек. № 4. 2007. С. 34–45.
5. Лейчик В. Терминоведение: предмет, методы, структура. Москва: Либроком, 2009. 256 с.
6. Макшанцева Е. Специфика оценочного компонента в структуре значения юридического термина (на материале русского и английского языка): дис. канд. филол. наук: 10.02.19. Саратов, 2001. 162 с.
7. Мацько Л., Сидоренко О., Мацько О. Стилїстика української мови: підручник. Київ: Вища школа, 2003. 462 с.
8. Меркель С. Семантико-дистрибутивная верификация терминологического знака (на материале документов немецкого гражданско-процессуального права): дис. канд. филол. наук: 10.02.04. Волгоград, 2001. 187 с.
9. Овсієнко Л. Методи вивчення термінів і терміносистем. *The III International Scientific and Practical Conference «Society and science. Problems and prospects»*. London, England, 2022. January 25–28. P. 470–474.
10. Раскин В. К теории языковых систем. Москва: Эдиториал, 2008. 424 с.

11. Реформатский А. Введение в языковедение. Москва: Аспект Пресс, 2005. 536 с.
12. Суперанская А., Подольская Н., Васильева Н. Общая терминология: вопросы теории. Москва: Либроком, 2009. 248 с.
13. Чигашева М. Исследование терминологической лексики методом семантического поля. *Вестник РУДН. Серия Лингвистика*. 2004. № 6. С. 80–86.
14. Чиронова И. Теоретические основы анализа юридической терминологии. 2009. URL: <http://www.elibrary.ru>.
15. Шмелева О. Некоторые эволюционные аспекты терминообразования в древне- и среднеанглийский периоды. *Вопросы когнитивной лингвистики*. 2010. № 3. С. 101–109.
16. Pet'ko L. V. Teaching of students' professionally oriented foreign language writing in the formation of professionally oriented foreign language learning environment // *Economics, management, law: innovation strategy: Collection of scientific articles. Psychology. Pedagogy and Education. Henan Science and Technology Press, Zhengzhou, China*. 2016. P. 360–363.
17. Skorokhod D., **Pet'ko L.** The Language of Flowers // Стратегії розвитку сучасної освіти і науки: I міжнародна наук.-практ. інтернет-конференція (м. Бердянськ, 28 лютого 2020 р.). Бердянськ: БДПУ, 2020. С. 10–16. URI: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/27436>
18. Turchynova G, Pet'ko L., Novak T. The Rose "Ophelia" and Flower Symbolism in "Hamlet". *Intellectual Archive*. Toronto: Shiny Word.Corp. (Canada). 2021. Vol. 10. No. 1. (January/March). Pp. 68–93.
DOI: 10.32370/IA_2021_03_10

Development strategiest for modern education and science

Collection of abstracts

Responsible for computer typesetting – Sergii Onyshchenko

The authors are responsible for the selection, accuracy of the facts, quotations and other information

Printed from the original layout provided by the author

**DEL a.s. Strojírenská 38, 591 01 Žďár nad Sázavou,
CZECH REPUBLIC**